

*МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції*

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Збірник тез доповідей

**м. Мукачєво, Україна
20-21 квітня 2023 року**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
MUKACHEVO STATE UNIVERSITY
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ М.В.ЛИСЕНКА
L'VIV NATIONAL MUSIC ACADEMY NAMED AFTER MYKOLA LYSENKO
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.СТЕФАНИКА
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯНА ДЛУГОША В ЧЕНСТОХОВІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
JAN DLUGOSZ UNIVERSITY IN CZESTOCHOWA (POLAND)
ІНСТИТУТ СЛАВІСТИКИ ІМ. ЯНА СТАНІСЛАВА СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
JAN STANISLAV INSTITUTE OF SLAVISTICS OF THE SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ ІМ. БЕНІ ЕґРЕШІ (УГОРЩИНА)
BENI EHRESHI INSTITUTE OF ARTS (HUNGARY)

МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ

Мукачево-2023

Шафар Андріанна Юріївна УНІКАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ДИТЯЧОГО АКОРДЕОННОГО БАЯННОГО) РЕПЕРТУАРУ	129
---	------------

Шекета Іван Іванович РОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА (МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА).....	131
---	------------

Розділ 3

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МИСТЕЦЬКІЙ СФЕРІ: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Черепанин Мирон Васильович МУЗИЧНА СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ: ДЖЕРЕЛА, ЗВУКОВІ НОСІЇ, МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ	135
--	------------

Розділ 4

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Антонюк Ірина Миколаївна МУЗИЧНІ КУЛЬТУРИ СХОДУ І ЗАХОДУ: ПРОТИСТОЯННЯ ЧИ НАБЛИЖЕННЯ?.....	141
---	------------

Буркало Степан Михайлович, Буркало Наталія Людвиківна БЕЛА БАРТОК І УКРАЇНА	144
---	------------

Ван Цзянін ПРОЯВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	147
--	------------

Задорожний Ігор Зенонович МУКАЧІВСЬКИЙ ЄПИСКОП ІОАН БРАДАЧ У ЗБЕРЕЖЕННІ СХІДНОГО ОБРЯДУ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТИ КРАЮ	149
--	------------

Ітао Дун АКОРДЕОННІ ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КИТАЮ	153
--	------------

Прокопович Лідія Сигізмундівна, Моргун Алла Володимирівна ОСОБЛИВОСТІ МОВОСТИЛЮ ЗАКАРПАТСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ	156
---	------------

музичних конкурсах світового рівня та фестивалях оперної та камерної музики.

В сучасному континуумі зустрічі двох світів і взаємовпливи Сходу і Заходу насправді завжди були двосторонніми і значними. В рамках глобалізаційних процесів сучасності міжнародний культурний діалог посилює взаєморозуміння між народами та надає можливості кращого пізнання власного національного обличчя. Світова культурна криза останніх десятиліть частково знімає питання щодо нормативності західної моделі розвитку і ставить перед країнами Сходу та Заходу завдання пошуку оптимальних моделей розвитку на тривалу перспективу.

Джерела

1. James P. Globalism. Nationalism. Tribalism. London, 2006, 392 pp.

УДК 78.071.1(477)(043.2)

Буркало Степан Михайлович,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

Буркало Наталія Людвиківна,
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж»
Мукачівського державного університету,
м.Мукачево, Україна

БЕЛА БАРТОК І УКРАЇНА

У процесі музично-виконавської та музично-педагогічної діяльності в поліетнічних регіонах великого значення набуває вивчення культурних зв'язків сусідніх народів, взаємовплив їх фольклору та особисті взаємовідносини діячів культури. Особистість видатного угорського композитора, виконавця-піаніста, редактора творів музики бароко (Й.С.Баха, Д.Скарлатті), науковця-фольклориста являє собою великий інтерес для дослідників даного питання.

Творчість Бели Бартока мала вплив на багатьох сучасних українських композиторів, особливо тих, хто працював у стилі неофольклоризму (Я.Верещагін, В.Губаренко, Л.Дичко, М.Скорик, Є.Станкович та інші). В Україні різні аспекти життя і творчості Бели Бартока досліджували Г.Александрова, В.Барвінський, Т.Гнатів, Р.Залеська, Е.Кобулей, Г.Конькова, О.Ровенко, К.Цірікус, І.Чижик, Л.Шандор, О.Шевчук та інші. З поміж представників української західної діаспори – В.Витвицький, А.Рудницький, Р.Савицький.

В 1944 році Барток написав статтю англійською мовою „Hungarian Music”, тобто „Угорська музика”. В цій статті він коротко розкрив різницю між джерелами музики Золтана Кодая та джерелами своєї творчості: „Кодай вивчав майже виключно угорську селянську музику, що й стало джерелом його творчості. Я ж розширив своє зацікавлення і любов на музику сусідніх східно-європейських народів(…)”. Дитячі роки Бартока, його наукова робота як дослідника фольклору, а також виконавська діяльність як піаніста тісно пов'язані з усією Східною та Центральною Європою. Його перший публічний виступ як піаніста відбувся у 1892 році в м. Нодьселлеш (м.Виноградovo, Закарпатської області) у віці 11 років, де він проживав у той час. Про це Барток згадує у своїй автобіографії, де пише що виступив у ролі піаніста і композитора. Не дивно що в 1911 році він повернувся в цей край, де в п'яти селах збирав народні пісні і записував їх автентичне звучання на фонограф.

Як піаніст Барток виступав у Харкові (1929), Одесі (1929), Львові (1936) та інших містах. Перебування Бартока у Львові описав В. Барвінський (1937). У праці «Народна музика Угорщини та сусідніх народів» Барток звернувся до українських народних пісень зі збірки «Галицько-руські народні мелодії» (упорядники О. Роздольський, С. Людкевич), «Народні пісні з південного Підкарпаття» та «Народні пісні з Галицької Лемківщини» (упорядник Ф. Колесса), «Українські народні мелодії» (упорядник К. Квітка) та інші.

Під час виступу у Львові познайомився з Філаретом Колесою. Український фольклор викликав у Бартока дуже великий інтерес, що підтверджує його листування з Філаретом Колесою у 1935 та 1937 роках.

Барток записав 11 тисяч народних мелодій, серед яких близько 90 українських, зокрема 40 інструментальних (записані поблизу м.Хуст на Закарпатті); деякі з них використано у 2-й рапсодії для скрипки з оркестром (1928) і скрипкових дуетах (зокрема „Коломийка”, 1931). Серед останніх творів Бартока – обробка української народної пісні „Я купив на ярмарку ячменю” (авторська назва - „Чоловікове горе”).

Від 1925 листувався з Ф. Колесою, пізніше – з К. Квіткою, Ю. Мейтусом, підтримував стосунки з Д. Задором, від якого в 1939 році одержав записи народних пісень Закарпаття. Дезидерій Задор почав займатись музикою Бартока і цікавитись вивченням фольклору за порадою свого викладача, чеського композитора Алоїза Хаби. В 1936-1938 роках Задор активно займався збиранням народних пісень.

У празьких бібліотеках Задор мовою оригіналу знайомився з усіма опублікованими етномузикознавчими працями Бели Бартока. В одному з своїх листів він пізніше зауважував: „У празькій бібліотеці я переглянув колекцію народних пісень Б. Бартока, пов’язаних із Закарпаттям, та його дослідження, з яких склав бібліографію”. Д. Задор фундаментально вивчав ключові праці засновника угорської етномузикології, в яких розкривається методика польової роботи, специфіка етнографічних нотувань (зокрема, традиція, започаткована Б. Бартоком, щодо транспозиції народних пісень у тональність „соль” для зручності порівнянь мелодій), висловлюються цікаві наукові ідеї й гіпотези щодо трансформації окремих жанрів народної музики, виявляється цінність селянського фольклору та багато інших питань етномузикознавства. Задора настільки захопили праці угорського вченого, що саме викладені в них музично-етнографічні погляди склали підґрунтя для формування наукових фольклористичних позицій молодого закарпатця. Наступні польові дослідження він здійснюватиме за

методикою Б. Бартока, ідеї для докторського дослідження черпатиме в його працях. Настільною книгою для Д. Задора стала бартоківська „Музика Угорщини та сусідніх народів” (1934), особливо ті місця, де угорський учений розглядає питання взаємовпливу угорського і українського музичного фольклору на матеріалі Закарпатської області .

Пам`ять про Белу Бартока живе як в Угорщині так і в Україні. На місці будинку, де композитор жив у Виноградіві стоїть його бюст. Виноградівська школа мистецтв носить ім`я всесвітньовідомого композитора.

Джерела

1. Шандор Л. Барток і Україна // Україна. 1960. № 6;
2. Конькова Г. Барток на Україні // Музика. 1972. № 1;
3. Цірікус К. Зв'язки функціональної системи Бартока з принципами ладоутворення народної пісні // УМ. 1975. Вип. 10;
4. Чижик І. Типи звуковисотної організації в музиці Б. Бартока // Там само. 1980. Вип. 15;
5. Шевчук О. Осмислюючи художньо-національні традиції (Б. Барток і Україна) // Музика. 1981. № 5;
6. Фольклористична спадщина Миколи Лисенка // Квітка К. В. Вибрані статті. Ч. 2. К., 1986.

УДК 330.34:304(477)

Ван Цзянін,
Львівська національна музична академія
імені М.В.Лисенка
м. Львів, Україна

ПРОЯВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Явище конвергенції притаманне різним аспектам життєдіяльності людини з точки зору як її біологічної, так і щодо ментальної, психо-емоційної та соціо-культурної сутностей. Поняття конвергенції

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>